

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

26.07.2017

м. Київ

№ 389

Про затвердження Концепції програми розвитку системи медичного забезпечення Збройних Сил України на період до 2020 року

Відповідно до Державної програми розвитку Збройних Сил України на період до 2020 року, затвердженої Указом Президента України від 22 березня 2017 року № 73/2017, та з метою подальшого вдосконалення та розвитку системи медичного забезпечення Збройних Сил України

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Концепцію програми розвитку системи медичного забезпечення Збройних Сил України на період до 2020 року, що додається.

2. Директору Військово-медичного департаменту Міністерства оборони України у тримісячний термін після затвердження Концепції з урахуванням вимог і положень Державної програми розвитку Збройних Сил України на період до 2020 року опрацювати Програму розвитку системи медичного забезпечення Збройних Сил України на період до 2020 року та подати на затвердження встановленим порядком.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра оборони України (згідно з розподілом функціональних повноважень).

4. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

Міністр оборони України
генерал армії України

С.Т. ПОЛТОРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України
№

КОНЦЕПЦІЯ

Програми розвитку системи медичного забезпечення Збройних Сил України на період до 2020 року

Концепція програми розвитку системи медичного забезпечення Збройних Сил України на період до 2020 року (далі – Концепція) опрацьована у відповідності з вимогами Воєнної доктрини України, затвердженої Указом Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015, Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України, затвердженої Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016, Стратегічного оборонного бюлетеня України, затвердженого Указом Президента України від 6 червня 2016 року № 240/2016, та Державної програми розвитку Збройних Сил України на період до 2020 року, затвердженої Указом Президента України від 22 березня 2017 року № 73/2017.

I. Визначення проблеми медичного забезпечення Збройних Сил України

1. Існуючий стан медичного забезпечення Збройних Сил України (далі – ЗС України) не відповідає реальним потребам військ (сил) як у повсякденній діяльності, так і під час їх застосування, а також сучасним вимогам щодо медичного забезпечення військ держав-членів НАТО.

2. Основними системними проблемами медичного забезпечення ЗС України є:

стан здоров'я військовослужбовців всіх категорій з кожним роком погіршується, а показники захворюваності та працевтрат зростають;

невідповідність організаційно-штатної структури медичної служби ЗС України завданням та сучасній тактиці застосування військ (сил);

відсутність достатньої кількості підготовленого персоналу для комплектування медичних підрозділів військових частин і з'єднань та військово-медичних закладів;

відсутність сучасного комплектно-табельного оснащення для надання медичної допомоги та низький рівень матеріально-технічного забезпечення медичних підрозділів військових частин і з'єднань та мобільних військово-медичних закладів (відсутність сучасного санітарно-технічного обладнання, модулів, наметового фонду, засобів зв'язку тощо);

відсутність достатньої кількості сучасних броньованих (переднього краю) засобів для вивозу поранених з поля бою та евакотранспортних засобів для медичної, у тому числі аеромедичної, евакуації;

відсутність чіткої системи управління медичним забезпеченням ЗС України, нерегульованість взаємодії на особливий період між медичними службами ЗС України, інших утворених відповідно до законів військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення, а також з системою цивільної охорони здоров'я;

низький рівень знань і практичних навиків військовослужбовців з військово-медичної підготовки;

застарілість законодавчої та нормативно-правової бази щодо медичного забезпечення військ.

II. Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання

1. Причинами незадовільного стану медичного забезпечення ЗС України стали:

незавершеність процесів реформування системи охорони здоров'я в державі;

погіршення демографічної ситуації в Україні та стану здоров'я населення і особливо молоді, зокрема призовного контингенту;

численні трансформації органів управління, створення дублюючих структур управління на рівні Міністерства оборони України і Генерального штабу Збройних Сил України та їх функціональна недосконалість;

планомірне, протягом тривалого часу скорочення організаційно-штатної структури медичної служби військових частин і з'єднань, а також кількості військово-медичних закладів та чисельності їх особового складу;

порушення системи військово-медичної освіти у державі;

відсутність наукового супроводу розвитку системи медичного забезпечення ЗС України;

хронічне недофінансування реальних потреб медичного забезпечення ЗС України.

2. Аналізуючи наявні проблеми медичного забезпечення ЗС України встановлено, що їх розв'язання, а також вирішення завдань щодо медичного забезпечення військ (сил) можливе лише за умов застосування системного підходу та програмно-цільового методу.

III. Мета Програми

1. Метою розвитку системи медичного забезпечення ЗС України є набуття нею спроможностей до виконання завдань за призначенням як в умовах повсякденної діяльності, так і під час їх застосування, у відповідності до вимог щодо медичного забезпечення військ держав-членів НАТО.

2. Розвиток системи медичного забезпечення ЗС України ґрунтується на засадах вітчизняного законодавства з питань охорони здоров'я та відповідності вимогам держав-членів НАТО щодо медичного забезпечення військ (сил).

3. Основними завданнями та загальними спроможностями медичної служби ЗС України є:

- комплектування військ (сил) здоровим поповненням;
- укомплектування медичних підрозділів військових частин і з'єднань та військово-медичних закладів підготовленим персоналом, забезпечення їх сучасним комплектно-табельним і санітарно-технічним обладнанням модульного типу, а також евакуаційно-транспортними засобами;
- забезпечення особового складу військ (сил) сучасними індивідуальними засобами медичного захисту згідно з нормами постачання;
- організація своєчасного розшуку, вивезення (винесення) поранених з поля бою, а також медичної, у тому числі аеромедичної, евакуації;
- надання своєчасної та якісної медичної допомоги пораненим (хворим) військовослужбовцям, їх лікування та реабілітація відповідно до стандартів медичної допомоги, клінічних протоколів та військово-медичних стандартів;
- зниження рівня захворюваності військовослужбовців;
- підтримання санітарного благополуччя військ (сил) та районів їх розташування.

IV. Визначення оптимального варіанта розвитку системи медичного забезпечення ЗС України

1. Можливі три варіанти розв'язання проблеми.

Перший варіант – ліквідація військово-медичних закладів та покладання завдань щодо медичного забезпечення військ (сил) на систему охорони здоров'я цивільного населення.

Другий варіант – розвиток системи медичного забезпечення ЗС України шляхом збільшення кількості військово-медичних закладів: створення нових військових госпіталів, відновлення пересувних госпітальних баз тощо.

Третій варіант – комплексний розвиток системи медичного забезпечення військ (сил), що передбачає удосконалення нормативно-правової бази та організаційно-штатної структури медичної служби, укомплектування персоналом, сучасним комплектно-табельним і санітарно-технічним обладнанням та евакуаційно-транспортними засобами, а також інтеграція з системою охорони здоров'я цивільного населення на засадах єдиного медичного простору із збереженням організаційної самостійності.

2. Найбільш економічно вигідним є перший варіант, проте вважається недоцільним, оскільки система охорони здоров'я цивільного населення сама перебуває у кризовому стані. Військово-медична служба призначена не тільки для надання медичної допомоги та лікування військовослужбовців, а насамперед для збереження їх життя і здоров'я, медичного забезпечення повсякденної і навчально-бойової діяльності військ (сил), здійснення медичного контролю за особовим складом, що виконує обов'язки військової служби в особливих та шкідливих умовах (медичне забезпечення безпеки польотів, підводно-водолазної роботи, роботи в умовах надвисоких частот

тощо). Такі завдання та функції військово-медичної служби є суто специфічними та не можуть бути забезпечені системою цивільної охорони здоров'я.

Другий варіант буде обтяжливим для економіки держави, а тому вважається недоцільним і економічно необґрунтованим. На мирний час така система медичного забезпечення для ЗС України буде надлишковою та за досвідом держав, що мають розвинені збройні сили, – не застосовується.

З наведених варіантів переваги має третій, як найбільш ефективний та економічно доцільний.

V. Шляхи і способи розвитку системи медичного забезпечення ЗС України та строки виконання Програми

1. Розвиток системи медичного забезпечення ЗС України передбачає:

створення ефективної системи управління медичним забезпеченням, зокрема шляхом формування єдиного органу управління на стратегічному рівні;

розроблення сучасної організаційно-штатної структури медичних підрозділів військових частин і з'єднань, військово-медичних закладів, укомплектування їх підготовленим персоналом, забезпечення необхідним комплектно-табельним оснащенням, евакуаційно-транспортними засобами та сучасним санітарно-технічним обладнанням модульного типу;

збереження і розвиток існуючих військово-медичних клінічних центрів та військових госпіталів відповідно до потреб ЗС України та інтеграція їх діяльності з системою цивільної охорони здоров'я на засадах єдиного медичного простору, що передбачатиме використання єдиної законодавчої та нормативно-правової бази діяльності, доступ військовослужбовців до медичної допомоги і лікування в державних та комунальних закладах охорони здоров'я незалежно від відомчої належності, а також можливість використання військової охорони здоров'я в системі екстремальної медицини та для надання медичної допомоги цивільному населенню;

розроблення і впровадження сучасних медичних технологій надання медичної допомоги, лікування та реабілітації, проведення лікувально-профілактичних заходів відповідно до стандартів медичної допомоги, клінічних протоколів та інших галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, а також військово-медичних стандартів;

розвиток Української військово-медичної академії та оптимізація її організаційної структури, удосконалення системи підготовки та перепідготовки медичного персоналу для потреб ЗС України;

формування державного замовлення на лікарські засоби і вироби медичного призначення для потреб ЗС України та забезпечення ними військ (сил);

розроблення медико-технічних вимог до медичного та санітарно-технічного обладнання і евакотранспортних засобів, формування державного

замовлення на їх виготовлення та забезпечення ними медичної служби ЗС України;

передача функцій медичного постачання (накопичення, зберігання та транспортування лікарських засобів і виробів медичного призначення) до системи логістики ЗС України;

наукове супроводження розвитку системи медичного забезпечення ЗС України, у тому числі у співпраці з Національною академією медичних наук України та Національної академії наук України;

внесення змін та доповнень в існуючі законодавчі акти та розроблення необхідних нормативно-правових актів і керівних документів з питань медичного забезпечення військ (сил);

розроблення інформаційно-аналітичних та прогнозно-аналітичних систем, автоматизація технологічних процесів лікувально-діагностичної та інших видів діяльності медичної служби, автоматизація управління.

2. Виконання поставлених завдань планується здійснити у два етапи.

На першому етапі, до кінця 2017 року, планується розв'язати першочергові проблеми та завдання, спрямовані на створення передумов для досягнення якісно нового рівня медичного забезпечення військ (сил).

Пріоритетним напрямом першого етапу вважається розроблення вітчизняних військово-медичних стандартів шляхом вивчення та імплементації стандартів медичного забезпечення військ держав-членів НАТО.

На кінець першого етапу планується створити ефективну систему управління медичним забезпеченням військ (сил) та сучасну організаційно-штатну структуру медичної служби.

На другому етапі (2018–2020 роки) планується сформувати систему медичного забезпечення військ (сил), що відповідатиме вимогам щодо медичного забезпечення військ держав-членів НАТО.

Пріоритетним напрямом другого етапу вважається забезпечення медичних підрозділів військових частин і з'єднань та військово-медичних закладів сучасним комплектно-табельним і санітарно-технічним обладнанням, засобами медичної та аеромедичної евакуації, запровадження інформаційно-аналітичних і прогнозно-аналітичних систем у діяльності медичної служби, автоматизація технологічних процесів діяльності і управління, досягнення сумісності в питаннях медичного забезпечення військ (сил) з відповідними службами збройних сил держав-членів НАТО.

Водночас продовжуються процеси інтеграції медичного забезпечення ЗС України з системою цивільної охорони здоров'я на засадах єдиного медичного простору.

На кінець другого етапу планується мати систему медичного забезпечення військ (сил), що буде спроможною до медичного забезпечення ЗС України як в умовах повсякденної діяльності, так і під час їх застосування, а також відповідатиме вимогам щодо медичного забезпечення військ держав-членів НАТО.

VI. Очікувані результати виконання Програми

1. Реалізація Концепції дозволить створити систему медичного забезпечення, що буде спроможною здійснювати медичне забезпечення ЗС України в умовах повсякденної діяльності та в різних варіантах їх застосування, а саме:

бути у постійній готовності до застосування;

забезпечувати надання медичної допомоги військовослужбовцям відповідно до стандартів медичної допомоги, клінічних протоколів та військово-медичних стандартів протягом:

домедичної допомоги – до 10 хв.;

первинної (лікарської) – до 1 год.;

вторинної (спеціалізованої) – 2 – 4 год.;

третинної (високоспеціалізованої) – до 24 год.;

забезпечувати вивезення (винесення) поранених з поля бою, а також медичної (у тому числі аеромедичної) евакуації за призначенням для надання медичної допомоги у встановлені терміни.

2. Реалізація Концепції дасть можливість:

1) укомплектувати медичні підрозділи військових частин і з'єднань та військово-медичні заклади підготовленим персоналом на 100 %;

2) забезпечити медичні підрозділи військових частин і з'єднань та військово-медичні заклади необхідним комплектно-табельним оснащенням, евакуаційно-транспортними засобами і сучасним санітарно-технічним обладнанням модульного типу відповідно до встановлених норм та табелів до штатів;

3) комплектувати ЗС України здоровим поповненням з добрим (75 %) та середнім (25 %) фізичним розвитком;

4) забезпечити проходження військової служби здоровими та практично здоровими військовослужбовцями за категоріями:

військовослужбовці строкової служби – 98 %;

військовослужбовці військової служби за контрактом – 95 %;

молодші офіцери – 95 %;

старші офіцери – 90 %;

генерали, адмірали – 80 %;

5) знизити показники рівнів захворюваності, госпіталізації та працевтрат військовослужбовців;

6) ліквідувати спалахову захворюваність у військах (силах);

7) здійснювати передбачене законодавством України медичне, у тому числі санаторно-курортне забезпечення військовослужбовців, ветеранів військової служби та членів їх сімей;

8) забезпечити особовий склад військ (сил) індивідуальними засобами медичного захисту у відповідності зі зразками НАТО згідно з нормами постачання.

3. Реалізація Концепції забезпечить медичні підрозділи військових частин і з'єднань та військово-медичні заклади необхідними фондами та підвищить ефективність використання ресурсів, у тому числі:

розміщення медичних підрозділів військових частин і з'єднань та військово-медичних закладів на фондах, що відповідають вимогам, які для них встановлені;

врегулювання на законодавчому рівні надання медичної допомоги у медичних підрозділах військових частин і з'єднань, військових мобільних госпіталів шляхом проходження ними акредитації та ліцензування для здійснення медичної діяльності;

скорочення середньої тривалості перебування хворих у стаціонарі з подальшим відновлювальним лікуванням та реабілітацією;

доведення фінансування військово-медичних закладів, які отримують кошти від господарської та / або виробничої діяльності, до 20 % від потреби за рахунок власного спеціального фонду.

VII. Оцінка фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, необхідних для розвитку системи медичного забезпечення

1. Фінансування заходів реалізації Концепції здійснюється за рахунок і у межах видатків на медичне забезпечення військовослужбовців, ветеранів військової служби та членів їх сімей, а також інших видатків, передбачених у Державному бюджеті України для фінансування Міністерства оборони України на відповідний рік, інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі за рахунок міжнародної технічної та фінансової допомоги.

2. Обсяг матеріально-технічних ресурсів, необхідних для виконання Програми, визначатиметься під час розроблення відповідних завдань і заходів. Розрахунок обсягів матеріально-технічних ресурсів буде здійснюватися відповідно до встановлених норм (щодо індивідуальних засобів медичного захисту військовослужбовців), норм та табелів до штатів (щодо комплектно-табельного оснащення медичної служби, евакотранспортних засобів, мобільних лікувально-діагностичних комплексів та санітарно-технічного обладнання) та встановлених для закладів охорони здоров'я вимог (будівництво, реконструкція та ремонт приміщень медичних підрозділів військових частин і з'єднань та військово-медичних закладів).

Тимчасово виконуючий обов'язки директора
Військово-медичного департаменту
Міністерства оборони України
полковник медичної служби

Ю.І.РУСІНКА